

Sulama – Gübreleme – Bakım

Kurak koşullara karşı çok dayanıklı bir bitki olduğu için sulama yapmadan da yetiştirilebilir. Yılda 2 defadan fazla biçim yapabilmek için damlama sulama yöntemiyle sulama yapmak mümkündür.

Gübrelemeye karar vermeden önce mutlaka toprak tahlili yaptırılmalı, tahlil sonuçlarına göre hareket edilmelidir. Tarlaya fideler dikilmeden önce, toprak yapısını düzeltmek için dekara 3 – 4 ton çiftlik gübresi verilebilir. Normal şartlarda, verim döneminde dekara yıllık 7 – 8 kg azot ve 4 – 5 kg fosfor vermek yeterlidir. Uçucu yağ kalitesini yükseltmek için potasyumun önemi de büyüktür.

Ekimi takip eden ilk yıl bitki gelişimi yavaş olur. Bu nedenle yabancı ot mücadelesi yapmak ve bitki kök boğazını doldurmak için bir kaç kez çapalama yapılır. Sonraki yıllarda da yabancı ot mücadelesi, toprağın havalanması ve buharlaşmayla topraktan su kaybının azaltılması için en az 2 kez çapalama yapılmalıdır.

Hastalık ve Zararlılarıyla Mücadele

Kekik yetiştiriciliğinde üretimi engelleyen önemli bir hastalık ve zararlı bilinmemektedir. Fakat taban suyu yüksek olan, fazla su tutan ve drenajı kötü topraklarda, bitkinin kök bölgesi iyi havalanamaz. Bu nedenle kök çürüklüklerine sebep olan bazı toprak kaynaklı fungal hastalıklar görülebilmektedir.

Kekik Hasadı

Kekiğin ekonomik ömrü, iyi bakım şartlarında 10 yıl civarındadır. Genellikle ilk yıl hiç biçim yapılmaz ya da 1 kez biçilir. 2. yıldan sonra ise, sulama durumuna göre 2 – 3 biçim yapılır. Biçim zamanı, çiçeklenme başlangıcı ile tam çiçeklenme arasındaki dönemdir. Uçucu yağ

kalitesi için optimum biçim zamanı çiçeklenme başlangıcıdır. Denizli yöresi için bu, Temmuz ayı ortalarına tekabül eder.

Bitkiler yerden 10 – 15 cm yükseklikten ot bacağı yardımıyla elle ya da geliştirilen hasat makineleriyle yapılır. Ancak makineli hasatta yabancı ot karışımına karşı çok dikkatli olunmalıdır. Dekar başına ortalama kekik verimi, toprak, iklim ve bakım koşullarına göre taze kekikte 500 – 700 kg, kuru kekikte ise 120 – 250 kg arasında değişir. Ortalama olarak yaş kekikten elde edilen kuru kekik oranı 1/4 – 1/5 civarındadır.

Kurutma İşlemi

Hasadı yapılan kekikler, doğal şartlarda ve gölge bir yerde kurumaya bırakılmalıdır. Zira güneş altında kurutulan kekiklerde renk değişimleri ve uçucu yağ kayıpları oluşmaktadır. Bu durum, bitkinin pazar değerini düşürür. Kızışmayı engellemek için bitkilerin yığın yüksekliğinin 20 cm'yi geçmemesi ve belli aralıklarla alt üst edilmeleri gerekmektedir. Çuvallar ışık almayan kuru ve serin ortamlarda pazarlanıncaya kadar muhafaza edilir.

www.samsun.bel.tr

Samsun'a değer

KEKİK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Samsun Büyükşehir Belediyesi

Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı

Çiftçi Eğitimi ve Yayım Serisi

Tıbbi Bitkiler Yetiştiriciliği / 5

KEKİK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Kekik, Ballıbabagiller (*Lamiaceae*) familyasına ait, pek çok farklı türü olan, kıymetli bir uçucu yağ, baharat ve **tıbbi ve aromatik** bir bitkidir. Çok yıllıktır. Genel anlamda, uçucu yağında karvakrol ve timol bulunan bitkilere, kekik olarak kabul edilmektedir. Dünya’da ve Türkiye’de en çok kullanılan ve ticareti yapılan türler, bilimsel ve yöresel isimleriyle beraber aşağıda verilmiştir.

- ***Origanum onites*** İzmir kekiği, Bilyalı kekik, Türk kekiği
- ***Origanum vulgare*** Çanakkale kekiği, İstanbul kekiği, Yunan kekiği
- ***Origanum minutiflorum*** Yayla kekiği, Sütçüler kekiği
- ***Origanum majorana*** Alanya kekiği, Beyaz kekik
- ***Origanum syriacum*** Suriye kekiği, İsrail kekiği
- ***Coridothymus capitatus*** İspanyol kekiği, Tımarı
- ***Thymus citridiorius*** Limon kekiği
- ***Thymus sipyleus*** Sipil Dağı kekiği
- ***Thymus praecox*** Anzer kekiği, Bal kekiği
- ***Satureja cuneifolia*** Dağ kekiği, Çorba kekiği
- ***Thymbra spicata*** Zahter, Karabaş kekiği, Sivri kekik

Kekik Bitkisinin Etken Maddeleri

Bitkinin bütün toprak üstü kısımları (Herba Origani, Herba Thymi), **drog** olarak kullanılmaktadır. Baharat olarak ise en fazla yapraklarından yararlanılır. Kekiğin yapraklarında, buhar distilasyonu yöntemi ile %0.5 – 8.0 oranında uçucu yağ elde edilmektedir.

Endüstriyel kullanıma uygun türlerde en az % 2.5 uçucu yağ bulunur.

Origanum, *Satureja* ve *Thymbra* türlerinde uçucu yağ olarak “**karvakrol**“, *Thymus* türü kekiklerde ise “**timol**” daha yüksek oranlarda bulunur.

İklim ve Toprak İsteği

Soğuk iklim şartlarına karşı son derece dayanıklı bir bitkidir. Bununla beraber, en güzel verimi Akdeniz iklimine sahip ülkelerde verir. İlkbahar ayları ve yaz başında 20 – 30 ° C sıcaklığa sahip bölgeleri tercih eder. Yön olarak kuzeyi açık, hava akımı yaşanan ve çiçeklenme döneminde aşırı sıcak olmayan yerlerde verim ve uçucu yağ kalitesi daha yüksek olmaktadır.

Toprak isteği açısından fazla seçici bir bitki değildir. Kumlu – tınlı, çok su tutmayan ve hafif meyilli topraklar, yetiştiricilik için uygundur. Kıraç koşullarda İzmir kekiği, Su tutan şartlarda ise Çanakkale kekiği tavsiye edilir. Bitki, süzek yapılı ve pH oranı 5 – 8 arasında olan tüm topraklarda yetişebilir. En ideal verim, 7’ye yakın pH şartlarında, kireçli ve hafif topraklardan sağlanır. Tarlanın drenajı çok önemlidir, çünkü tarlanın su tutması bitkide kök çürüklükleri görülmesine neden olur.

Toprak İşleme

Tarlaya fide dikimi yapılmadan önce derin bir sürüm yapılır. Sonrasında diskaro – tırmık ya da kazayağı – tırmık kombinasyonlarından biri ile toprak yüzeyi düzeltilir.

Fide Üretimi ve Dikimi

Kekiği tohum ve çelikle çoğaltmak mümkündür. Olgun kekiklerden alınmış 15 – 20 cm uzunluğundaki yarı odunsu çelikleri köklendirip kullanmak da mümkündür. Ancak

pratikte tohumdan çoğaltılan fidelerin tarlaya dikilmesi yoluyla üretim yapılır. Bitkinin tohumları çok küçük olduğu için, tarlaya tohum ekimi yapılmaz. Önceden fide yastıklarına ekimi yapılan tohumlardan üretilen fideler, tarlaya şaşırtılır.

Sonbaharda fide yastıklarına ekilen tohumlardan elde edilen fideler, ilkbahar aylarında tarlaya şaşırtılmaya uygun büyüklüğe ulaşır. Fideler, don olaylarına karşı çık hassas oldukları için ekim işlemi, ilkbahar geç donlarından sonra yapılır. Ekim işlemi ülkemizde Mart ayı sonlarından başlayarak Mayıs ayı ortalarına kadar devam eder.

Fideler plantuvar yardımıyla elle veya fide dikim makineleriyle yapılır. Dikimde sıra arası mesafe 45 cm, sıra üzeri mesafe ise 20 cm olmalıdır. Dikimden sonra fidelere hemen can suyu verilmelidir.

